

урахуванням вимог діючих галузевих методик.

Сукупний потенціал підвищення економічної ефективності виробничо-господарської діяльності вугільної галузі передбачає урахування можливостей економічних перетворень як на рівні управління галуззю у цілому, так і на рівні окремої шахти. Для його підвищення необхідно враховувати запропоновану у роботі класифікацію факторів, що впливають на виробничу потужність шахти і загальний обсяг видобутку вугілля. У результаті техніко-економічного аналізу за виробничими процесами необхідно встановити «вузькі місця» виробництва, які стримують зростання виробничої потужності внаслідок невикористання резервів. Розробка програми заходів щодо подальшого розвитку вугледобувного підприємства передбачає ліквідацію «вузьких місць», плану матеріально-технічного постачання й шляхів ефективного впровадження нової техніки поряд з поліпшенням умов праці й підвищенням його безпеки.

Література

1. Грачева М.В. Риск-анализ инвестиционного проекта / М.В. Грачева. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. – 351 с.
2. Гохберг Ю. К вопросу об активизации инвестиционной деятельности на государственном и региональном уровне / Ю. Гохберг // *Економіст*. – 2003. – № 9. – С. 64-67.
3. Киреева Е.И. Прогнозирование прибыли на угольных шахтах Донбасса / Е.И. Киреева, И.В. Кочура // *Материалы междунар. конф. «Управление ресурсным потенциалом предприятий в условиях международной интеграции»*. – Донецк: «Норд-пресс», 2006. – С. 62-69.
4. Амоша А.И. Опыт привлечения и использование инвестиций для развития шахты / А.И. Амоша, В.К. Мамутов // *Уголь Украины*. – 2000. – № 11. – С. 14-19.
5. Алымов А.Н. Сбалансированность производственного развития: Региональные и отраслевые проблемы / А.Н. Алымов, Ф.Д. Заставный, Д.К. Прейгер. – К.: *Наук. думка*, 1986. – 224 с.
6. Гусев Ю.А. Моделирование денежных потоков угольных шахт в условиях инвестирования / Ю.А. Гусев, В.А. Харченко, В.Н. Силаев // *Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. праць*. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – Вип. 186, т. 3. – С. 811-818.
7. Дубовик С. Вибір стратегії розвитку вугільної промисловості України / С. Дубовик // *Економічний часопис*. – 1999. – № 3. – С. 19-22.
8. Кабанов А.И. Экономические методы формирования и реализации государственной научно-технической политики в угольной промышленности: моногр. / А.И. Кабанов. – Донецк: *ІЭП НАН України*, 1998. – 448 с.
9. Кариман С.А. Надежность производственных процессов при подземной добыче угля / С.А. Кариман, В.М. Шрамко. – М.: *Наука*, 1975. – 160 с.

Рецензент докт.екоп.наук, професор В.А. Кучер

339.9

*Наливайченко К.В., к.е.н., доцент,
Кримський економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»*

ВИКОРИСТАННЯ МІЖНАРОДНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ У ПІДПРИЄМНИЦЬКІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Потребують подальшої розробки вірогідні шляхи розвитку інформаційної галузі в Україні та всебічний розвиток інформаційних процесів в країні в умовах глобалізації. Тому актуальними є дослідження сучасних процесів інформатизації у національній економіці та використання міжнародних інформаційних систем у підприємницькій діяльності, визначення ставлення та обізнаності населення країни до розвитку інформаційних технологій. В умовах глобалізації в Україні відбуваються процеси інформатизації, які природно супроводжуються низкою економічних проблем, що потребують відповідного дослідження: використання міжнародних інформаційних систем у підприємницькій діяльності, розвиненості інформаційної інфраструктури та обсягу інформаційних послуг, фрагментарності інформаційного укладу. Ці та інші питання визначені як актуальні у законодавстві України та працях вітчизняних та зарубіжних вчених щодо перспектив інформатизації національної економіки [1-6].

Мета статті – визначити найбільш вірогідні шляхи розвитку інформаційної галузі в Україні, умови всебічного розвитку інформаційних процесів в країні в умовах глобалізації та ставлення населення країни до розвитку міжнародних інформаційних технологій у підприємстві.

Для емпіричного дослідження перспектив розвитку інформаційних технологій та їх впливу на розвиток сучасної економіки було розроблено спеціальний інструментарій – анкету стандартизованого інтерв'ю.

Зміст анкети (специфіка питань, структура розділів тощо) формувалася на основі проведеного теоретичного аналізу досліджень, що проводилися в даній сфері та з урахуванням власного бачення цієї проблематики. Також урахувались загальні рекомендації щодо розробки дослідницьких інструментів цього типу – коректне формулювання питань, використання відкритих та закритих питань, пропорційність градацій у відповідях та ін.

Респондентам пропонувалось дати експертну оцінку стосовно тієї чи іншої проблеми, пов'язаної з розвитком міжнародних інформаційних технологій та їх впливом на сучасну економіку. Більшість питань розроблені таким чином, щоб респондент міг максимально диференційовано висловити свою думку щодо тієї чи іншої проблеми. Крім зручності для респондента, така форма питань дозволила використовувати більшість методів статистичного аналізу при обробці результатів анкетування.

Дослідницьку вибірку склали фахівці з економіки - випускники вузів економічних спеціальностей міста Сімферополя. Вік досліджуваних – від 22 до 27 років. Всі вони працевлаштовані та працюють в економічній сфері. Всього у дослідженні прийняло участь 160 досліджуваних.

Результати статистичної обробки анкети наведено в наступних діаграмах (рис. 1, 2) та таблиці (табл. 1):

Таблиця 1

Статистичні показники оцінок ступеню обізнаності з інформаційними технологіями

	Середнє	Minimum	Maximum	Ст.відхилення	Асиметрія	Екцес
2.1.1.Ступінь обізнаності з Інтернет	3,1138	1	4	0,7064	-0,3722	-0,2376
2.1.2.Ступінь обізнаності з електронної комерції	1,8084	1	4	0,8355	0,8760	0,2328
2.1.3.Ступінь обізнаності з електронного фондового і грошового ринку	1,6048	1	4	0,8284	1,8165	4,8618

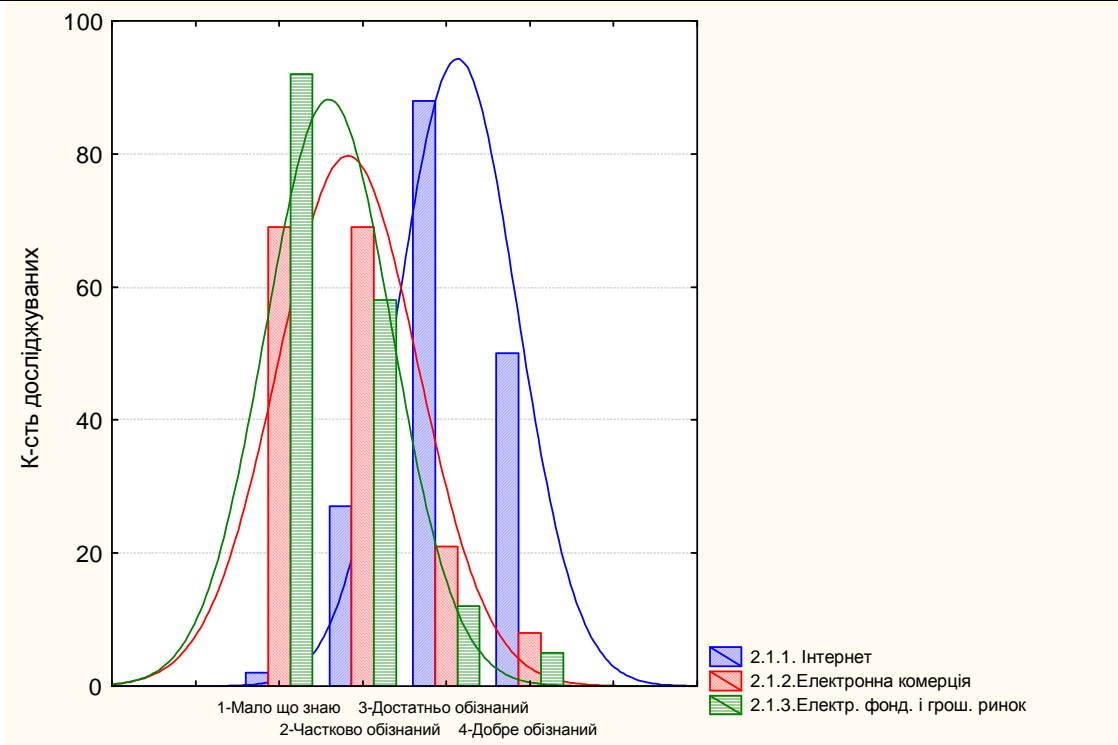

Рис. 1. Гістограма розподілу оцінок обізнаності з інформаційними технологіями

З діаграми розмаху видно, що свій ступінь обізнаності з Інтернетом респонденти оцінили набагато вище, ніж ступінь обізнаності з іншими аспектами інформаційних технологій: електронною комерцією та електронним фондовим і грошовим ринком.

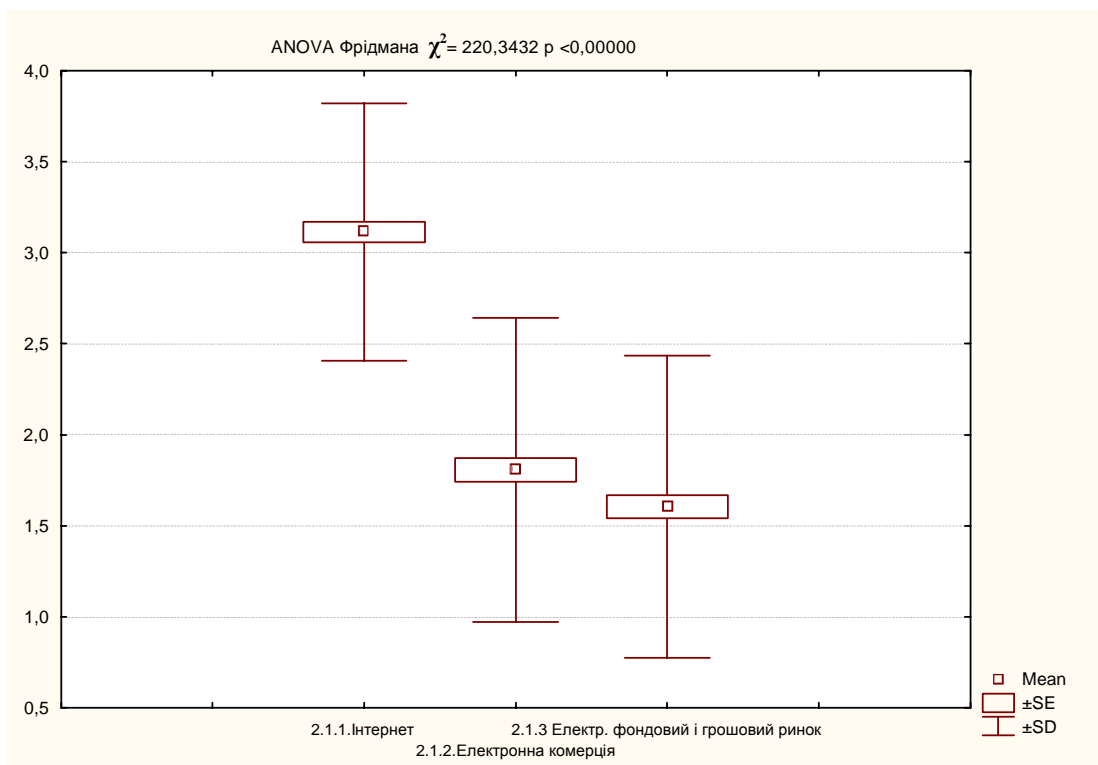

Рис. 2. Діаграма розмаху: порівняння оцінок ступеню обізнаності з інформаційними технологіями

Проведене порівняння оцінок за допомогою ДА за Фрідменом показало, що відмінності в оцінках респондентів є статистично достовірними. Значення критерію χ^2 та рівень значимості наведено на діаграмі розмаху. Результати статистичної обробки слідуєчого пункту анкети, що стосується відношення респондентів до вищевказаних аспектів інформаційних технологій наведено у в наступних діаграмах (рис. 3, 4) та таблиці (таб. 2):

Таблиця 2

Статистичні показники ставлення до інформаційних технологій

	Середнє	Minimum	Maximum	Ст. відхилення	Асиметрія	Екцес
2.2.1. Ставлення до Інтернет	5,2216	1	6	0,8877	-1,3926	2,7559
2.2.2. Ставлення до електронної комерції	4,3273	1	6	0,9574	-0,6568	1,1880
2.2.3. Ставлення до електронного фондового і грошового ринку	4,4759	2	6	0,9126	-0,1700	-0,3738

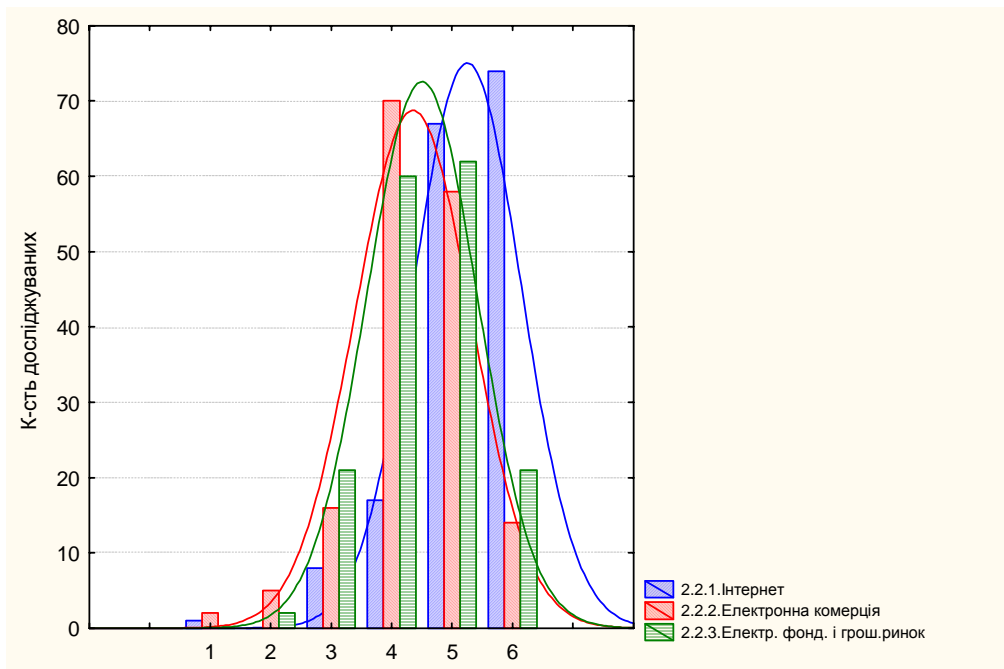

Рис. 3. Гістограма розподілу ставлення респондентів до інформаційних технологій, де:

- 1 – дуже негативне;
- 2 – негативне;
- 3 – скоріш негативне, ніж позитивне;
- 4 – скоріш позитивне, ніж негативне;
- 5 – позитивне;
- 6 – дуже позитивне.

З табл. 2 та гістограми 3 бачимо, що в цілому респонденти позитивно ставляться до позначених інформаційних технологій.

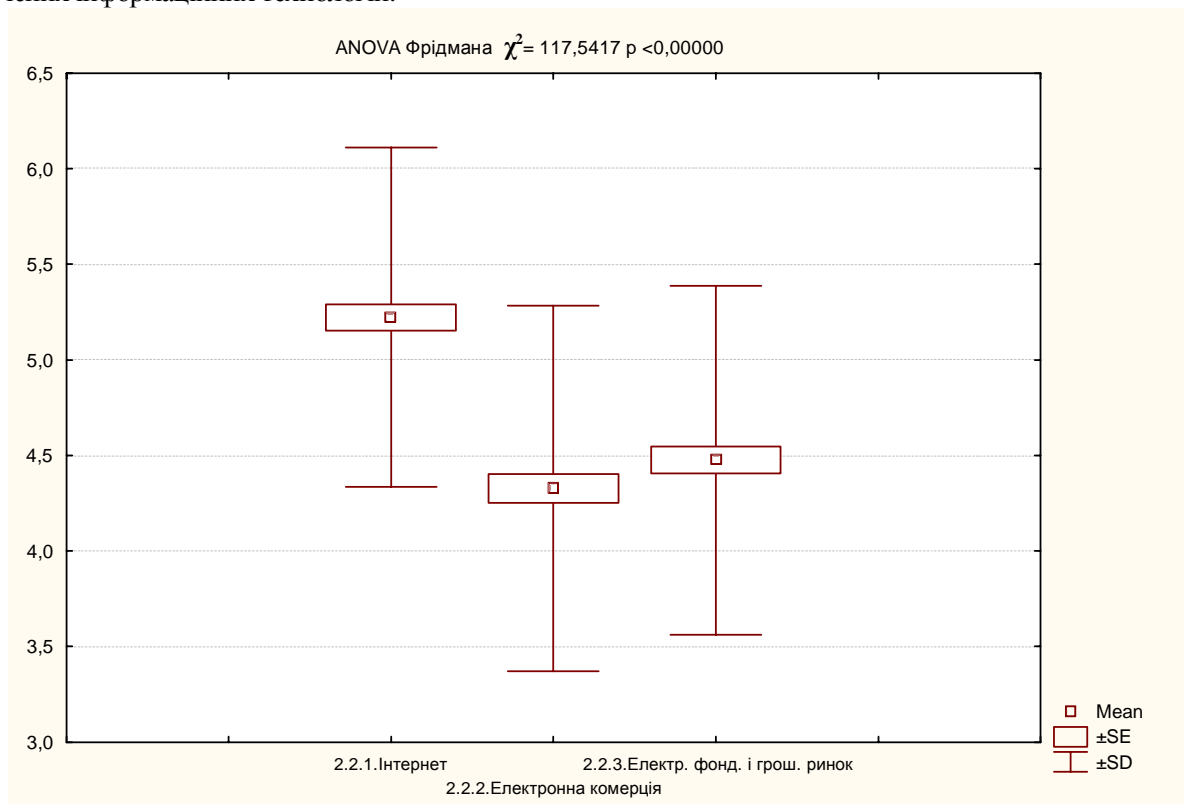

Рис. 4. Діаграма розмаху: порівняння ставлення до інформаційних технологій

Діаграма розмаху показує, що своє ставлення до Інтернету респонденти оцінили як більш позитивне ніж ставлення до інших видів інформаційних технологій: електронної комерції та електронного фондового і грошового ринку. Проведене порівняння оцінок за допомогою ДА за

Фрідменом показало, що відмінності в ставленні респондентів є статистично достовірними. Значення критерію χ^2 та рівень значимості наведено на діаграмі розмаху.

Результати статистичної обробки чергового пункту анкети, в якому проводиться оцінка міри, в якій означені явища заважають поширенню міжнародного бізнесу за допомогою інформаційних систем, наведено в наступних діаграмах (рис. 5, 6 та таблиці (табл. 3).

Таблиця 3

Статистичні показники оцінок явищ, що заважають поширенню бізнесу за допомогою інформаційних систем

	Середнє	Minimum	Maximum	Ст.відхилення	Асиметрія	Екцес
2.3.1.Недостатня відкритість і прозорість бізнесу через інформаційні системи	2,9341	1	4	0,7772	-0,4303	-0,0826
2.3.2.Недорозвиненість законодавчої бази	3,1078	1	4	0,7917	-0,7108	0,2457
2.3.3.Відсутність дешевого доступу в інформаційних мережах	2,9102	1	4	0,8769	-0,2575	-0,8520
2.3.4.Недостатній рівень комп'ютеризації	3,2952	1	4	0,8035	-0,9413	0,2319

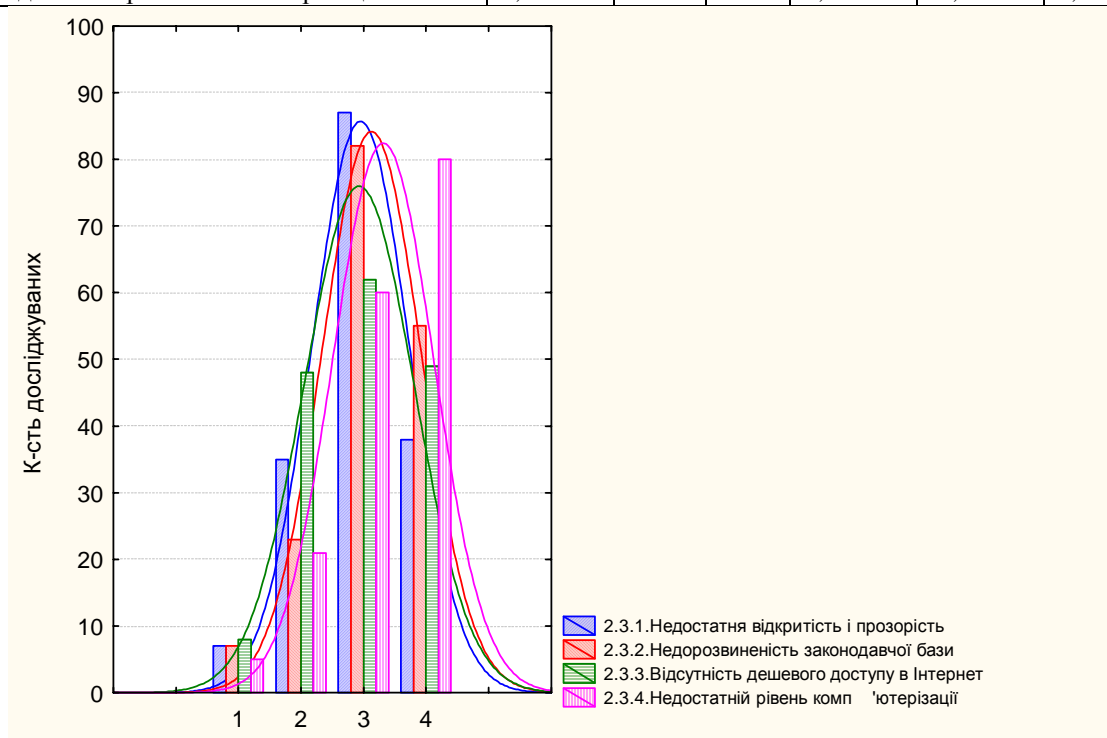

Рис. 5. Гістограма розподілу оцінок явищ, що заважають поширенню бізнесу за допомогою інформаційних систем:

- 1 – зовсім не заважають;
- 2 – майже не заважають;
- 3 – відчутно заважають;
- 4 – сильно заважають.

З діаграми видно, що респонденти оцінюють недостатній рівень комп'ютеризації як найбільш значиму перешкоду на шляху поширення бізнесу за допомогою інформаційних систем, а недостатню прозорість – як найменш значиму. Проведене порівняння оцінок за допомогою ДА за Фрідменом показало, що відмінності у ставленні респондентів є статистично достовірними. Значення критерію χ^2 та рівень значимості наведено на діаграмі розмаху.

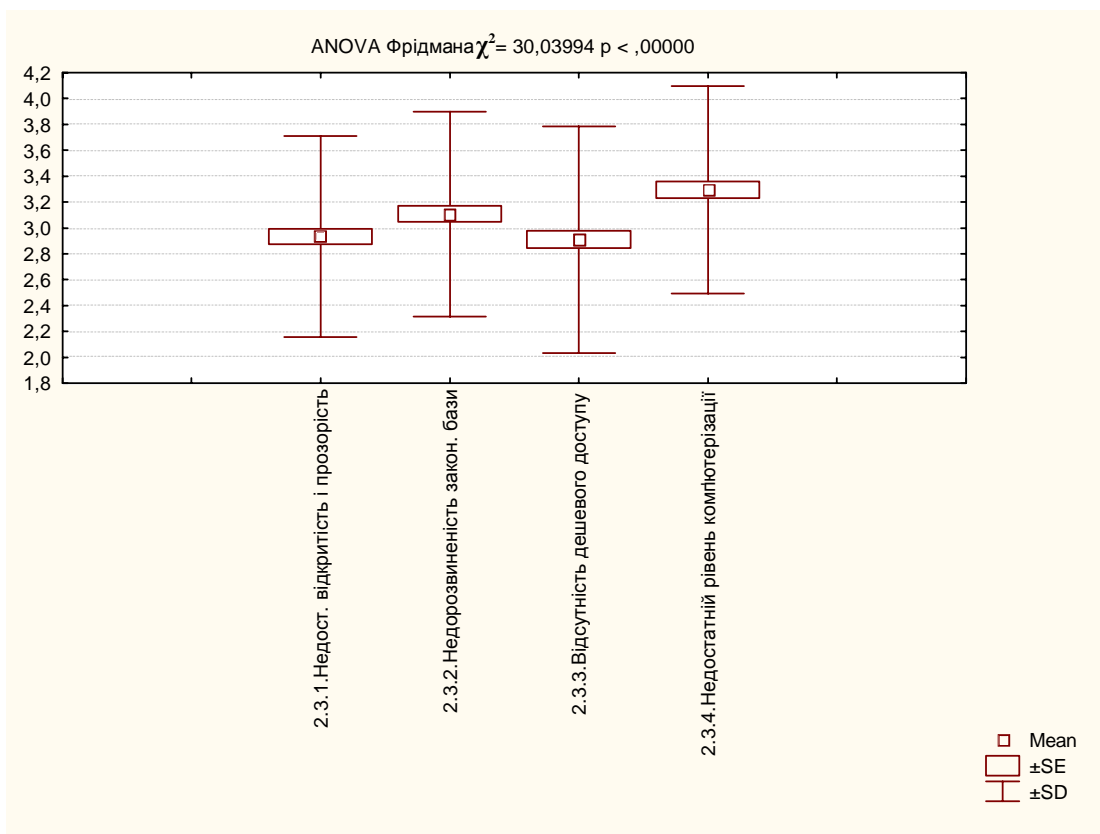

Рис. 6. Діаграма розмаху: Порівняння оцінок явищ, що заважають поширенню бізнесу за допомогою інформаційних систем

Результати статистичної обробки пункту анкети 2.4, в якому оцінюється ступінь використання міжнародних інформаційних систем для отримання послуг та купівлі товару, наведено в наступних діаграмах (рис. 7, 8) та таблиці (табл. 4).

Таблиця 4

Статистичні показники оцінок ступеню використання міжнародних інформаційних систем для отримання послуг та купівлі товару

	Середнє	Minimum	Maximum	Ст. відхилення	Асиметрія	Екセス
2.4.1.Авіаквитки	2,9760	2	4	0,8846	0,0470	-1,7285
2.4.2.Комп'ютери	3,0479	2	4	0,8126	-0,0883	-1,4797
2.4.3.Резервування готельних номерів	3,1566	2	4	0,8805	-0,3122	-1,6455
2.4.4.Побутова техніка	2,3234	1	4	0,8935	0,1349	-0,5016
2.4.5.Компакт-диски	2,7844	1	4	1,0983	-0,2800	-1,2893

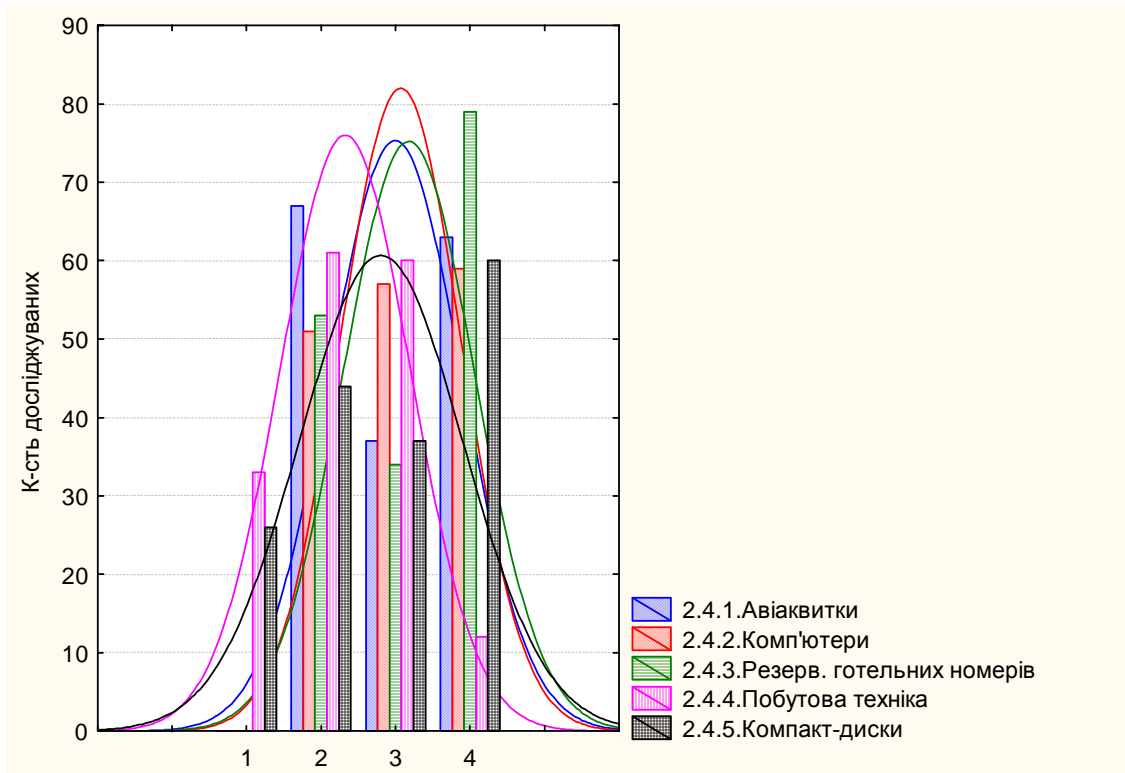

Рис. 7. Гістограма розподілу оцінок ступеню використання міжнародних інформаційних систем для отримання послуг та купівлі товару:

- 1 – часто використовується;
- 2 – помірно використовується;
- 3 – рідко використовується;
- 4 – практично не використовується.

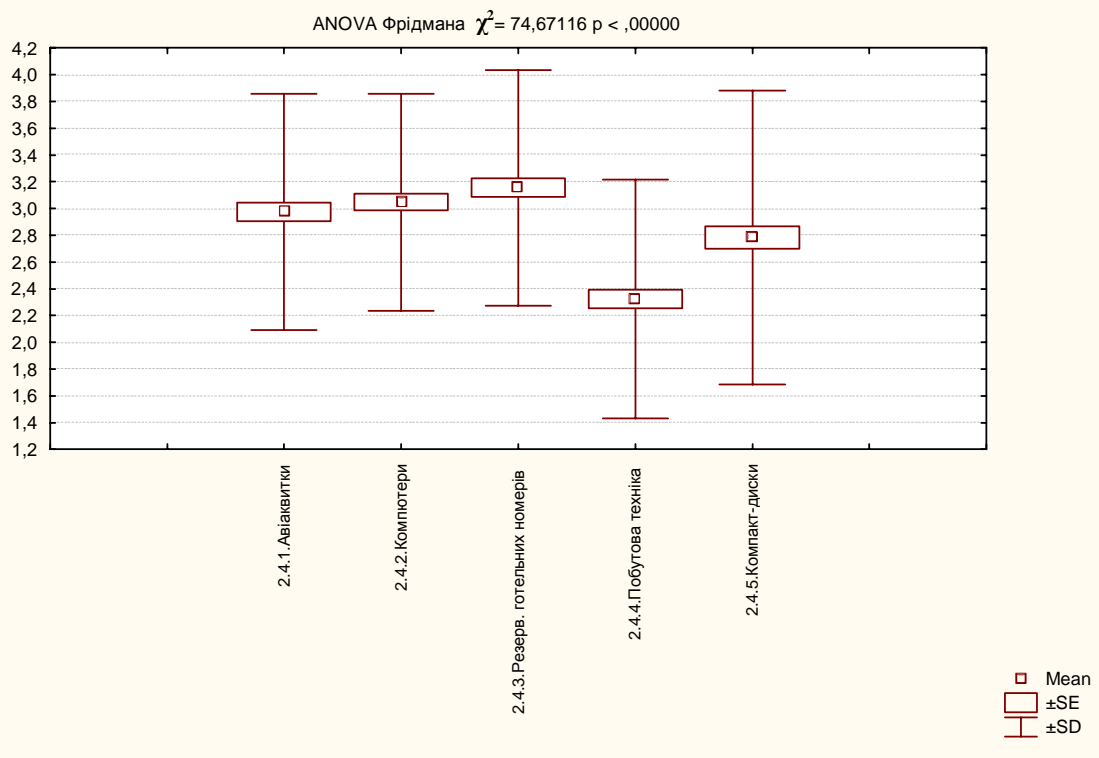

Рис. 8. Діаграма розмаху: порівняння оцінок ступеню використання міжнародних інформаційних систем для отримання послуг та купівлі товару

З діаграми видно, що респонденти вважають, що найчастіше міжнародні інформаційні системи використовуються для резервування готельних номерів, а найрідше – для купівлі побутової техніки.

Проведене порівняння оцінок за допомогою ДА за Фрідменом показало, що відмінності в оцінках респондентів є статистично достовірними. Значення критерію χ^2 та рівень значимості наведено на діаграмі розмаху.

Проведено емпіричне дослідження використання міжнародних інформаційних систем в Україні для розвитку підприємницької діяльності в умовах глобалізації. При обробці результатів дослідження використався метод дисперсійного аналізу за Фрідменом.

Найбільш зловоденними проблемами української інформаційної економіки можна вважати слабку розвиненість інформаційної інфраструктури та незначний обсяг інформаційних послуг.

Найбільш вірогідним шляхом розвитку інформаційної галузі в Україні уявляється інвестування в інформаційні технології. Для всебічного розвитку інформаційних процесів в країні в умовах глобалізації необхідним є поширення комп'ютерної грамотності.

В цілому фахівці з економіки позитивно ставляться до розвитку інформаційних технологій. При цьому недостатній рівень комп'ютеризації та недостатню прозорість можна оцінити як найбільш значимі перешкоди на шляху поширення міжнародного бізнесу за допомогою Інтернет.

Література

1. Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні» № 433-IV від 16 січня 2003 р.
2. Бююль Ахим SPSS: искусство обработки информации. Анализ статистических данных и восстановление скрытых закономерностей / Ахим Бююль, Петер Цёфель; [пер. с нем.]. – СПб.: ООО «ДиаСофтЮП», 2002. – 608с.
3. Роговский Е.А. Развитие информационного сектора в США к началу XXI столетия / Е.А. Роговский // Мировая экономика и международные отношения. – 2002. – №8. – С. 89-98.
4. Сазонець О.М. Теоретичні засади економіки та організації корпоративних інформаційних систем: [монографія] / О.М. Сазонець. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2007. – 223с.
5. Саймон А.Р. Стратегические технологии баз данных: менеджмент на 2000 год / А.Р. Саймон. – М.: Финансы и статистика, 1999. – 479с.
6. Сакайя Т. Вартість, створювана знанням, чи Історія майбутнього // Нова постіндустріальна хвиля на Заході. Антологія / Т. Сакайя; за ред. В.Л. Іноземцева. – М.: Academia, 1999. – 367с.

338.48.02

*Стельмах О.А., старший викладач,
Донецький національний університет
економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського*

ФОРМУВАННЯ ІНДИКАТОРІВ ЕФЕКТИВНОСТІ РОЗВИТКУ СПОРТИВНОГО ТУРИЗМУ

Інвестиції є одним із найважливіших факторів економічного зростання і інноваційного розвитку, якісного відновлення інфраструктури спортивного туризму. Тому актуальним на сьогодні постає питання побудови моделі, яка б дозволила відстежити найбільш привабливі для інвестицій напрями спортивного туризму. Практична цінність такої моделі полягає у сформованій системі індикаторів ефективності розвитку спортивного туризму. Тому дослідження питань щодо розробки індикаторів ефективності розвитку спортивного туризму є своєчасним та актуальним.

Питання комп'ютерного моделювання досліджувались в роботах вчених: Т.А. Воркут, А.Р. Колотов та О.В. Кучеренко – ризики при розробці проектів [2]; В.В. Вітлінський, С.І. Наконечний розглядали ризики у менеджменті [3]; Б.Н. Ігумнов, Т.П. Завгородня – кібернетичні основи побудови економічних систем для підприємств [4], В.Е. Лір – імітаційне моделювання фінансового забезпечення інноваційних проектів [5] та ін. Однак застосування економіко-математичного інструментарію для дослідження розвитку активного спортивного туризму, а саме аналізу можливостей збільшення частки активного спортивного туризму в загальному об'ємі туристичних послуг шляхом застосування системно-динамічного підходу, не проводилося.

Мета статті полягає в розробці індикаторів ефективності в моделі імітаційного прогнозування розвитку активного спортивного туризму.

Відомо, що привабливість сфери послуг має пропорційну залежність від інвестиційних вкладень у цю сферу, тому при моделюванні оцінки її привабливості доцільно використовувати показники інвестиційних вкладень у відповідну сферу послуг. Оскільки під туризмом розуміється подорож у вільний час з метою відпочинку, оздоровлення, пізнання і іншими цілями, яка